

Valtioneuvoston periaatepäätös
kansalliseksi
korruptionvastaiseksi
strategiaksi ja
toimenpideohjelmaksi
2021–2023

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA 2021:66

vn.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Valtioneuvoston julkaisu 2021:66

Valtioneuvoston
periaatepäätös
kansalliseksi
korruptionvastaiseksi
strategiaksi ja
toimenpideohjelmaksi
2021–2023

Oikeusministeriö, Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Oikeusministeriö

© 2021 tekijät ja oikeusministeriö

ISBN pdf: 978-952-383-556-6

ISSN pdf: 2490-0966

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi korruptionvastaiseksi strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi 2021–2023

Valtioneuvoston julkaisuja 2021:66

Julkaisija	Valtioneuvosto		
Tekijä/t	Juuso Oilinki		
Yhteisötekijä	Oikeusministeriö ja Korruptionvastaisen strategian ja toimenpideohjelman valmistelu- ja ohjausryhmä		
Kieli	suomi	Sivumäärä	43
Tiivistelmä	<p>Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päätti marraskuussa 2019 käynnistää korruption vastaisen strategian jatkovalmistelun. Oikeusministeriö asetti 23.4.2020 valmistelu- ja ohjausryhmän korruptionvastaisen strategian ja sitä koskevan toimenpideohjelman valmistelua varten.</p> <p>Valmistelussa hyödynnettiin korruptionvastaisen yhteistyöverkoston laatimaa strategialuonnosta. Strategian ja toimenpideohjelman valmistelussa on myös huomioitu YK:n, OECD:n, Euroopan neuvoston ja EU:n Suomelle osoitetut korruption vastaisen työn tehostamiseen liittyvät suositukset sekä YK:n kestävän kehityksen (Agenda 2030) tavoitteet.</p> <p>Strategialla pyritään lyhyellä aikavälillä tehostamaan korruption torjuntaa ja pitkällä aikavälillä rakentamaan yhteiskuntaa, jossa korruptiolla ei ole menestymisen mahdollisuuksia. Strategian tavoitteiden saavuttamiseksi valmistelu- ja ohjausryhmä laati toimenpideohjelman, joka sisältää aikataulutettuja ja vastuutettuja toimenpiteitä.</p> <p>Toimenpideohjelman toimeenpano tapahtuu vuosina 2021–2023. Valmistelu- ja ohjausryhmä seuraa toimeenpanoa ja raportoi siitä oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisenturvallisuuden ministeriryhmälle.</p>		
Asiasanat	korruptio, kriminaalipolitiikka, rikosentorjunta, etiikka, hyvä hallinto		
ISBN PDF	978-952-383-556-6	ISSN PDF	2490-0966
Hankenumero	OM045:00/2020		
Julkaisun osoite	http://um.fi/URN:ISBN:978-952-383-556-6		

Statsrådets principbeslut om en nationell strategi och ett åtgärdsprogram för bekämpning av korruption 2021–2023

Statsrådets publikationer 2021:66

Utgivare Statsrådet

Författare Juuso Oilinki

Utarbetad av Justitieministeriet och Berednings- och styrgruppen för strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av korruption

Språk finska

Sidantal 43

Referat Ministerarbetsgruppen för utvecklande av rättsstaten och för inre säkerhet beslutade i november 2019 att inleda den fortsatta beredningen av en strategi mot korruption. Den 23 april 2020 tillsatte justitieministeriet en berednings- och styrgrupp för beredning av strategin mot korruption och det åtgärdsprogram som gäller den.

Vid beredningen användes det strategiutkast som utarbetats av samarbetsnätverket mot korruption. I arbetet har också beaktats FN:s, OECD:s, Europarådets och EU:s rekommendationer till Finland om en intensifiering av antikorrupsionsarbetet samt FN:s mål för hållbar utveckling (Agenda 2030).

På kort sikt är målet med strategin att effektivisera bekämpningen av korruption och på lång sikt att bygga upp ett samhälle där korruption inte kan få fotfäste. För att nå målen i strategin utarbetade berednings- och styrgruppen ett åtgärdsprogram som innehåller schemalagda åtgärder med definierade ansvariga.

Åtgärdsprogrammet genomförs 2021–2023. Berednings- och styrgruppen följer upp genomförandet av programmet och rapporterar om utfallet till ministerarbetsgruppen för utvecklande av rättsstaten och för inre säkerhet.

Nyckelord korruption, kriminalpolitik, brottsbekämpning, etik, god förvaltning

ISBN PDF 978-952-383-556-6

ISSN PDF 2490-0966

Projektnr. OM045:00/2020

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-556-6>

Government Resolution on the National Anti-Corruption Strategy and Action Plan 2021–2023

Publications of the Finnish Government 2021:66

Publisher Finnish Government

Author(s) Juuso Oilinki

Group author Ministry of Justice and the Preparation and Steering group for the National Anti-Corruption Strategy and Action Plan

Language Finnish **Pages** 43

Abstract In November 2019, the Ministerial Working Group on Internal Security and Strengthening the Rule of Law decided to launch further preparation of an anti-corruption strategy. On 23 April 2020, the Ministry of Justice appointed a preparation and steering group to draft an anti-corruption strategy and action plan.

The group utilised the draft strategy formulated by the anti-corruption cooperation network in the preparation of the Strategy and Action Plan. The preparation work also took into account the UN Sustainable Development Goals (2030 Agenda) and the recommendations issued by the UN, the OECD, the Council of Europe and the European Union to Finland to reinforce its anti-corruption work.

The objective of the Strategy is to intensify the fight against corruption in the short term, and in the long term to build a society where corruption has no chance of success. To reach the objectives of the Strategy, the preparation and steering group drew up the Action Plan, which includes scheduled measures for which different authorities and stakeholders are responsible.

The Action Plan will be implemented in 2021–2023. The preparation and steering group will monitor the implementation and report on the progress to the Ministerial Working Group on Internal Security and Strengthening the Rule of Law.

Keywords corruption, criminal policy, crime prevention, ethics, good governance

ISBN PDF 978-952-383-556-6 **ISSN PDF** 2490-0966

Project no. OM045:00/2020

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-556-6>

Sisältö

1	Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi korruptionvastaiseksi strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi 2021–2023	7
2	Nykytila	8
3	Yleistä	9
4	Strategian keskeiset korruptiontorjunnan kehittämisosa-alueet.....	10
5	Korruptionvastaisen strategian toimenpideohjelma vuosille 2021–2023	13

1 Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi korruptionvastaiseksi strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi 2021–2023

Korruptionvastaisen strategian tavoitteena on:

1. sitouttaa julkishallinnon ja poliittiset toimijat torjumaan korruptiota tehokkaasti
2. edistää korruption tunnistamista ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä
3. pyrkiä parantamaan viranomaisten mahdollisuuksia saattaa korruptiivisesti toimineita vastuuseen teoistaan
4. helpottaa kansallisen korruptiotilannekuvan laatimista.

2 Nykytila

Korruptio on monin tavoin haitallista yksittäisille kansalaisille ja koko yhteiskunnalle. Korruptiolla on vakavia seurauksia, jotka hidastavat taloudellista kehitystä ja heikentävät demokratiaa, ihmisoikeuksien toteutumista ja kilpailukykyä. Myös oikeusvaltion uskottavuus heikkenee, jos korruptiota ei pyritä tehokkaasti ehkäisemään.

Korruptiolla tarkoitetaan vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Korruptiosta vapaita maita ei ole, tämä pätee myös Suomeen. Vaikka näkyvää, niin sanottua katutason korruptiota ei Suomessa juurikaan ilmene, tutkimukset osoittavat, että korruptiota esiintyy suomalaisen yhteiskunnan kaikilla tasoilla sekä monella alalla ja kontekstissa. Katutason korruption sijasta Suomessa esiintyy rakenteellista ja vaikeammin havaittavaa korruptiota, joka usein ilmenee elinkeinoelämän ja viranomaisten toiminnan rajapinnassa sekä osana muuta talousrikollisuutta. Suomessa esiintyvä korruptio on suurelta osin piilorikollisuutta ja viranomaisten tietoon tulee vain osa korruptiivisista rikoksista. Korruptionon liittyvät tilastotiedot ovat puutteellisia, ja tutkimusta korruptiosta on tehty verrattain vähän. Korruption keskeisinä riskialueina pidetään rakennusala, julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja, yhdyskuntasuunnittelua, poliittista päätöksentekoa sekä puolue- ja vaalirahoitusta. Keskeisiä korruptiolle alttiita alueita ovat myös ulkomaankauppa ja urheilu. Korruptio esiintyy usein oikeudettomien etuuksien antamisena ja ottamisena, eturistiriitoina ja suosimisena. Se ilmenee myös epäeettisenä päätösten valmisteluna muodollisten päätöksentekorakenteiden ulkopuolella.

Korruptiontorjunnan ja ennaltaehkäisyn tärkeys nostetaan esiin monissa kansainvälisissä sopimuksissa, suosituksissa, ohjeissa sekä muissa julkaisuissa. Korruptionvastaisen työn suunnitelmallisuuden ja määrätietoisuuden tärkeyttä korostetaan monessa yhteydessä. Muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien (YK) korruption vastaisen yleissopimuksen (UNCAC) 5 artikla edellyttää, että sopimuksen osapuolten tulee kehittää ja toteuttaa tai ylläpitää tehokkaita yhteen sovitettuja korruptionvastaisia käytäntöjä ja menettelytapoja. Korruption torjunta on yksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteista (Sustainable Development Goals), joita Suomi oli mukana hyväksymässä syyskuussa 2015. Tämä merkitsee sitä, että Suomelta odotetaan toimenpiteitä kaiken tyyppisen korruption vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tämän lisäksi Suomi on sitoutunut OECD:n, Euroopan neuvoston ja Euroopan unionin korruption vastaiseen työhön osana kansainvälistä korruption vastaista yhteistyötä.

3 Yleistä

Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päätti marraskuussa 2019 käynnistää korruption vastaisen strategian jatkovalmistelun. Strategian lyhyen aikavälin tavoitteena on korruption torjunnan ja ennalta ehkäisemisen tehostaminen. Strategian visiona ja pitkän aikavälin tavoitteena taas on yhteiskunta, jossa korruptiolla ei ole menestymisen mahdollisuuksia eikä piilossa pysymisen edellytyksiä.

Strategialla tulee olemaan korruptiota ennaltaehkäisevä vaikutus ja sillä vahvistetaan eettisesti hyviä käytänteitä julkisessa hallinnossa ja yrityksissä. Strategialla ja sitä koskevalla toimenpideohjelmalla torjutaan ja ennaltaehkäistään lisäksi korruptiota julkisten hankintojen yhteydessä ja lisätään hankintojen avoimuutta, mikä puolestaan edistää tervettä kilpailua. Strategialla on myös poliittisen päätöksenteon avoimuutta ja uskottavuutta parantava vaikutus.

Korruptionvastaisella strategialla tuetaan hallitusohjelman kirjausten mukaisesti kestävä kehityksen tavoitteiden kuten oikeusvaltion ja hyvän hallinnon vahvistamiseen sekä korruption ja lahjonnan vähentämiseen tähtäävien tavoitteiden toimeenpanoa. Strategian toimenpideohjelman mukaisia toimenpiteitä voidaan toimeenpanna erillisinä hankkeina tai osana muita valtioneuvoston strategioita kuten esimerkiksi osana Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmaa.

Strategia on linjassa YK:n, OECD:n, Euroopan neuvoston ja EU:n Suomelle osoitettujen korruption vastaisen työn tehostamiseen liittyvien suositusten sekä YK:n kestävä kehityksen (Agenda 2030) tavoitteiden kanssa.

4 Strategian keskeiset korruptiontorjunnan kehittämisa-alueet

Vaikka korruptionvastaista työtä on viime vuosina tehostettu, hallituksen näkemyksen mukaan korruptiontorjuntaan tulee kansallisella tasolla panostaa suunnitelmallisen ja kokonaisvaltaisen työskentelyn kautta. Oikeusministeriön 23.4.2020 asettama valmistelu- ja ohjausryhmä on valmistellut Suomelle luonnoksen korruptionvastaiseksi strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi korruptiontorjuntaan ja ennaltaehkäisyyn tähtäävien toimien tehostamiseksi. Korruptionvastainen yhteistyöverkosto aloitti jo vuonna 2015 korruptionvastaisen strategian valmistelun. Valmistelu- ja ohjausryhmä on hyödyntänyt strategian ja toimenpideohjelman valmistelussa korruptionvastaisen yhteistyöverkoston laatimaa strategialuonnosta (2017).

Jäljempänä mainittuihin kehittämisosa-alueisiin sisältyy läpileikkaavasti Suomen aktiivinen osallistuminen kansainväliseen korruption vastaiseen työhön mukaan lukien rajat ylittävän rikollisuuden torjunta sekä kansainvälisten sopimusvelvoitteiden toimeenpano kansallisesti ja osana Suomen ulkosuhteita.

Keskeiset korruptiontorjunnan kehittämisosa-alueet ovat:

1. Korruption torjunnan ja ennaltaehkäisyn viranomaisrakenteiden vahvistaminen ja selkeyttäminen sekä toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen

Korruption vastaisen työn rakenteita Suomessa vahvistetaan ja selkeytetään ja luodaan selkeät vastuusuhteet. Kehitetään poikkihallinnollisessa yhteistyössä keinoja korruption vastaisen työn vaikuttavuuden parantamiseksi ja strategian toimeenpanemiseksi.

2. Korruptiotietoisuuden lisääminen

Korruptiotietoisuuden lisäämiseksi järjestetään koulutusta eri kohderyhmille sekä päivitetään ja hyödynnetään aktiivisesti oikeusministeriön korruptiontorjunta.fi verkkosivustoa sekä erilaisia muita tietolähteitä. Varmistetaan että viranomaisilla on sekä riittävä tietoisuus korruptiosta että tarvittava osaaminen torjua korruptiota. Eri kohderyhmille kuten virkamiehille (valtio ja kunnat), yrityksille ja korruption riskisektoreille laaditaan korruption torjuntaan ja ehkäisyyn liittyvää materiaalia.

3. Läpinäkyvyyden lisääminen

Edistetään hallitusohjelman mukaisesti läpinäkyvyyttä kaikessa päätöksenteossa. Erityisesti edistetään viranomaistoiminnan ja poliittisen toiminnan läpinäkyvyyttä. Selvitetään ja toteutetaan toimenpiteitä sidonnaisuuksien ja eturistiriitatilanteiden tunnistamisen ja valvonnan tehostamiseksi muun muassa avoimuusrekisterin ja avoimen datan laajemmalla käytöllä. Samalla etsitään ja toteutetaan toimenpiteitä, joilla lisätään läpinäkyvyyttä muun muassa julkisomisteisten yhtiöiden taloudellisesta toiminnasta ja päätöksenteon perusteista esimerkiksi parantamalla asiakirjajulkisuutta ja päätöksenteon avoimuutta.

4. Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen

Korruption paljastamisen tehostaminen edellyttää keskeisten viranomaisten osalta nykyistä parempia toimintaedellytyksiä. Korruptiotapausten paljastumisen edistämiseksi parannetaan korruptiontorjunnan kannalta keskeisten viranomaisten tiedonsaantimahdollisuuksia ja edistetään ilmoitusmahdollisuuksia. Muun muassa EU:n ilmoittajansuojeludirektiivi edellyttää laaja-alaista tietoisuuden lisäämistä sekä mahdollisesti viranomaisrakenteiden uudelleenorganisointia luottamuksellisen ilmoituskanavan perustamista varten. Korruptiotietoisuuden lisääminen kytkeytyy olennaisesti tapausten paljastumisen edistämiseen.

5. Korruption torjuntaan liittyvän lainsäädännön toimivuuden selvittäminen ja kehittäminen

Korruption torjuntaan liittyvän lainsäädännön toimivuuden arvioimiseksi ja kehittämiseksi selvitetään muun muassa rikosprosessin toimivuutta lahjusrikoksissa. Tavoitteena on selvittää mahdolliset ongelmat tapausten tunnistamisessa ja rikosprosessissa sekä arvioida ja toimeenpanna korruption torjunnan kannalta muita keskeisiä toimia.

6. Korruption ja sen torjuntaan liittyvän tutkimuksen edistäminen

Ajantasaisen tiedon lisäämiseksi edistetään korruption liittyvää tutkimusta. Maassamme esiintyvistä korruptiosta tiedetään edelleen vain vähän. Korruptiivinen toiminta tapahtuu useimmiten julkisuudelta piilossa ja korruptioepäilyistä tehdään vuosittain vain joitakin rikos- ja muun tyyppisiä ilmoituksia. Harva korruptiotapaus tulee viranomaisten tai kansalaisten tietoon.

Tavoitteiden saavuttamiseksi strategian toimenpideohjelma sisältää aikataulutettuja toimenpiteitä, joiden toimeenpanoa ja vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Strategia ja toimenpideohjelma on valmisteltu oikeusministeriön johdolla toimivassa valmistelu- ja ohjausryhmässä ja esitelty oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmälle. Oikeusministeriön asettaman valmistelu- ja ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja koordinoida strategian ja sitä koskevan toimenpideohjelman täytäntöönpanoa sekä raportoida toimenpiteiden etenemisestä oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmälle.

5 Korruptionvastaisen strategian toimenpideohjelma vuosille 2021–2023

Kukin viranomainen toteuttaa aiottuja toimenpiteitä omalla toimialallaan itseään koskevien säädösten puitteissa.

1. Korruption torjunnan ja ennaltaehkäisyn viranomaisrakenteiden vahvistaminen ja selkeyttäminen sekä toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
1.1.1. Koordinaatiota ja yhteistyötä tehostetaan.	Perustetaan operatiivinen viranomaisyhteistyöryhmä korruption torjunnan tehostamiseksi ja viranomaisten välisen operatiivisen yhteistyön parantamiseksi.	VKST, KRP / HPL, KKV, VERO, Rahanpesun selvittelykeskus, Tulli	2021	Tehdään virkатыönä.	Työryhmä perustettu. (kyllä/ei) Tulosten raportointi.
	Ministeriöt nimeävät korruption torjunnan ja ennaltaehkäisyn yhteyshenkilöitä, jotka pitävät korruption torjuntaa esillä oman organisaationsa sisällä, seuraavat strategian täytäntöönpanoa ja raportoivat siitä oikeusministeriölle, joka tukee ministeriöiden korruptionvastaista työtä.	Ministeriöt	2021	Tehdään virkатыönä.	Yhteyshenkilöt nimetty ministeriöissä (lkm). Toiminta käynnistynyt. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
1.1.2. Korruptiorikollisuuden paljastaminen ja tutkinnan tukeminen.	<p>Nykyisiä viranomaisrakenteita ja resursseja hyödyttäen vahvistetaan keskusrikospoliisin korruptionvastaista toimintoa, joka keskittyy korruptiorikosten paljastamiseen ja tutkinnan tukemiseen.</p> <p>Toiminto vastaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – operatiivisen vihje-, tiedustelu- ja ilmiötiedon sekä muiden korruption liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta, analysoinnista ja esitutkintaan saattamisesta valtakunnallisesti, – hyvien käytänteiden jakamisesta sekä viestinnästä ennalta estävyyden aikaansaamiseksi, – poliisin operatiivisen korruptiotilannekuvan ylläpitämisestä, – viranomaisilta tulevien tutkintapyyntöjen, vihjeiden ja muun tiedon vastaanottamisesta, analysoinnista ja esitutkintaan saattamisesta valtakunnallisesti, – poliisin valtakunnallisen yhdyshenkilöverkoston toiminnasta, 	SM, POHA, KRP	2021	Tehdään virkautena.	<p>Keskusrikospoliisin korruptionvastaista toimintoa vahvistettu.</p> <p>(kyllä/ei)</p> <p>Tulosten raportointi.</p>

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	– kansallisen ja kansainvälisen viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön ja tiedonvaihdon kehittämisestä yhdessä POHA:n ja muiden poliisilaitosten kanssa.				
1.1.3. Esitutkintaviranomaisten korruptionvastaisen toiminnan kehittäminen.	Poliisi, Rajavartiolaitos ja Tulli kehittävät korruption vastaiset strategiat / toimintapolitiikat, joista viestitään suurelle yleisölle (GRECO 5, kohta 129).	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä.	Strategia/ toimintapolitiikka laadittu. (kyllä/ei)
	i) Laaditaan poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille integriteetin ja korruptiontorjunnan näkökulmasta asianmukaista menettelyä koskevat säännöt / -vaatimukset, jotka saatetaan yleisön helposti saataville; ii) täydentää näitä sääntöjä / vaatimuksia käytännön täytäntöönpanotoimilla, etenkin luottamuksellisella neuvonnalla sekä erityisellä, pakollisella perehdyttämällä ja täydennyskoulutuksella. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä eettiseen johtamiskoulutukseen (GRECO 5, kohta 132).	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä.	Menettelysäännöt laadittu ja julkaistu. (kyllä/ei)
	Varmistetaan, että poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin rekrytoinneissa ja uralla ete-	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä.	Raportointi toimenpiteiden toteuttamisesta.

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	nemisprosesseissa i) käytetään asianmukaisia tarkastuksia ja valvontaa, joilla estetään yksittäisen henkilön asiaton vaikuttaminen prosessiin, ja ii) järjestelmään rakennetaan sisäiset valitus-/sovittelumekanismit (GRECO 5, kohta 140).				(kyllä/ei)
	Kehitetään toimiva järjestelmä poliisin sivutoimilupia varten ja järjestetään tähän järjestelmään tehokas seuranta (GRECO 5, kohta 151).	POHA	2022	Tehdään virkатыönä.	Järjestelmä kehitetty. (kyllä/ei)
	Poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille kehitetään ohjausta niistä vaatimuksista ja menettelyistä, joita virkamiesten on noudatettava muodostaessaan sidonnaisuuksia tai ottaessaan vastaan sivutoimia ja neuvotellessaan tulevasta työsuhteesta, johon siirtyvät lakattuaan työskentelemästä poliisin, Rajavartiolaitoksen tai Tullin organisaatiossa (GRECO 5, kohta 152).	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä.	Ohjausta järjestetty. (kyllä/ei)
	i) Poliisin riskienhallintaa tehostetaan edelleen laatimalla suunnitelma tiedonkeruusta korruption ehkäisemiseksi; ja ii) mahdollistetaan nykyistä tiukempi sisäinen valvonta	POHA	2022	Tehdään virkатыönä.	Suunnitelma laadittu ja valvontaa tehostettu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	säännöllisten ristiintarkistusten ja rekistereiden tarkastusten avulla (GRECO 5, kohta 163);				
	i) Poliisi, raja- ja tulliviranomaiset velvoitetaan ilmoittamaan korruptiosta ja että ii) ilmiantajien suojelua tehostetaan tältä osin (GRECO 5, kohta 168);	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä.	Säädetty ilmoitusvelvollisuudesta ja ilmoittajan suojelua tehostettu. (kyllä/ei)
	Järjestetään erityistä ohjausta ja koulutusta ilmoittajan suojelemisesta kaikilla hierarkiatasoilla poliisissa, Rajavartiolaitoksessa ja Tullissa (GRECO 5, kohta 169).	POHA, Rajavartiolaitos ja Tulli	2022	Tehdään virkатыönä.	Järjestetty ohjausta ja koulutusta. (kyllä/ei)
1.1.4. Edistetään toimia, joilla pyritään varmistamaan, että rikosprosessiketjussa toimivilla viranomaisilla on riittävät keinot torjua korruptiota.	Varmistetaan, että myös syyttäjälaitoksen suunnitteilla olevan rakenneuudistuksen jälkeen ulkomaista lahjontaa koskevat jutut ohjataan syyttäjille, joilla on riittävä erityisosaaminen ja kokemus aiheesta (OECD 4, 2a).	VKST	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Raportointi.
	Varmistetaan, että keskusrikospoliisin (KRP) ulkomaisen lahjonnan torjuntaan suunnatut resurssit pidetään nykyisellä tasolla ja että Syyttäjälaitoksen resurssit ovat	POHA, KRP, VKST	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Raportointi. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	riittävät, jotta syyttäjät voivat jatkossakin osallistua ulkomaisten lahjontatapausten tutkintaan jo aikaisessa vaiheessa (OECD 4, 2b).				
	Varmistetaan, että ulkomaista lahjontaa koskevia tapauksia käsittelevillä tuomioistuimilla ja tuomareilla on erityisosaamista ja kokemusta tällaisten juttujen hoitamisesta. (OECD 4, 2c).	TIV	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Raportointi. (kyllä/ei)
	Laaditaan rikostutkijoille, syyttäjille ja tuomareille (joko yhdessä tai erikseen) tarkoitettua yksityiskohtaista, kirjallista materiaalia siitä, mitä ulkomaisen lahjontarikoksen tunnusmerkistön täyttymiseksi vaaditaan yleissopimuksen 1 artiklan mukaan. (mm. OECD 4, 3a).	OM, TIV, VKST, POHA	2022	Tehdään virkатыönä hyödyntäen todisteluvaatimusanalyysiä koskevan VN TEAS-hankkeen tuloksia.	Laadittu. (kyllä/ei)
	Käytetään edellä suosituksessa 3a määritellyjä tietoja pohjana, kun suunnitellaan kattavaa koulutusta rikostutkijoille, syyttäjille ja tuomareille ulkomaisen lahjontarikoksen määritelmän soveltamisesta (OECD 4, 3b).	OM, POHA, VKST, TIV	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Koulutusta järjestetty. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Rohkaistaan syyttäjiä hyödyntämään täysimääräisesti mahdollisuutta vaatia liiketoimintakieltoja ulkomaisissa lahjontatapauksissa (OECD 4, 4a).	VKST	2021–2023	Tehdään virkistyönä.	Raportointi. (kyllä/ei)

2. Korruptiotietoisuuden lisääminen

2.1. Yleinen korruptiotietoisuus

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.1.1. Kansalaiset tietävät, mitä korruptiolla tarkoitetaan ja ymmärtävät sen haitallisuuden.	Pidetään yllä ja päivitetään kansallista korruptiontorjunnan verkkosivustoa (<i>www.korruptiontorjunta.fi</i>), jonka kautta kansalaiset, yritykset ja viranomaiset saavat puolueettonta, tosiasiapohjaista tietoa korruptiosta ja ilmoituskäytännöistä.	OM ja korruptionvastainen yhteistyöverkosto sekä ministeriöiden yhteyshenkilöt	2021–2023	Tehdään virkistyönä.	Sivustoa päivitetään ja se on aktiivisessa käytössä. (kyllä/ei) Kävijämäärät 2020, 2021, 2022, 2023

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Korruptionvastaisista toimista viestitään aktiivisesti virastojen/toimijoiden verkkosivuilla, uutiskirjeissä ja mediassa.	OM ja korruptionvastainen yhteistyöverkosto, virastojen korruptioyhteishenkilöt	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Tiedotettu aktiivisesti. (kyllä/ei)
	Järjestetään koulutuksia ja laaditaan korruption torjuntaan ja ennaltaehkäisyyn liittyvää materiaalia opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla.	OKM	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Koulutukset järjestetty. (kyllä/ei)
	Korruption torjunnan tärkeyttä pidetään esillä erilaisissa yleisötapahtumissa ja korruptionvastaisen päivän yhteydessä järjestetään korruptiotietoisuuden lisäämiseen tähtääviä tapahtumia.	OM, yhteistyöverkosto ja sidosryhmät	Vuosittain / 9.12.	Tehdään virkатыönä.	Jokavuotiset tapahtumat. (kyllä/ei)
2.1.2. Median edustajien tietoisuutta pyritään lisäämään korruptiosta ja sen torjunnasta.	Viranomaisten ja median keskinäistä vuorovaikutusta pyritään kehittämään uusilla yhteistyömuodoilla.	OM ja korruptionvastainen yhteistyöverkosto	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Uusia yhteistyömuotoja kehitetty. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.1.3. Ulkomailla tapahtuvaa lahjontaa koskevan tietoisuuden lisääminen.	Lisätään tietoisuutta olemassa olevasta ohjeistuksesta (mm. OECD ohjeistukset) ja siitä, miten ulkomailla tapahtuvaa lahjontaa yksityissektorilla voidaan torjua, muun muassa niillä sektoreilla, joilla riskit ovat suuria, kuten puolustusteollisuudessa, ja valtiomisteisissä yhtiöissä, pk-yrityksissä sekä näiden lisäksi lainopillisen neuvonnan, kirjanpidon ja tilintarkastuksen ammattilaisten piirissä. OECD suositus 3, 5 c.	OM, TEM, VM, PLM ja sidosryhmät	2021–2023	Tehdään virkautena.	Lisätty tietoisuutta. (kyllä/ei)
2.1.4. Kehitetään ja ylläpidetään kansallista korruption tilannekuvaa.	Suunnitellaan seurantamenetelmä ja laaditaan joka toinen vuosi korruptiotilannekatsaus.	OM, Polamk	2022–2023	Edellyttää lisärahoitusta, jota haetaan ISF rahastosta.	Seurantamenetelmä laadittu ja raportti julkaistu. (kyllä/ei)

2.2. Korruptiotietoisuus ja korruption torjunnan osaamisen kehittäminen julkisella sektorilla

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.2.1. Lisätään valtion, kuntien ja aluehallinnon virkamiesten, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden tietoisuutta korruption ilmenemismuodoista ja sen haitallisuudesta sekä keinoista torjua korruptiota.	Laaditaan ja jalkautetaan valtion ja kuntien viranomaisille sekä paikallis- ja aluetason toimijoille kuten julkisomisteisille yhtiöille eettiset ohjeet korruption torjumiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi.	VM ja OM yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa	2021–2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpiteohjelman 1.3 hankkeelta. Tehdään muu- toin virkatyönä.	Ohjeet laadittu ja jalkautettu. (kyllä/ei)
	Valtakunnallisen korruptiontorjunta.fi- sivun alaisuuteen laaditaan korruptio- ja etiikka-aiheinen virkamiehille suunnattu internet-sivusto. Siihen sisällytetään korruptioaiheinen verkkopohjainen koulutus, joka pyritään sisällyttämään osaksi virkamiesten perehdytysprosessia.	OM, VM ja VNK	2021–2023	Tehdään virkatyönä.	Alasivusto laadittu. (kyllä/ei). Verkkopohjainen koulutus laadittu ja otettu käyttöön. (kyllä/ei). Jalkautettu hyödyntäen e-oppivaa. (kyllä/ei) Koulutus viety osaksi perehdytysprosessia. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Järjestetään temaattisia korruptioriskejä koskevia koulutuksia rekrytointeja, kaavoitusta, hankintoja ja rakennusurakoita ja valtion avustuksia käsitteleville virkamiehille sekä sisäisille tarkastajille ja luottamushenkilöille.	OM ja muut ministeriöt Toteutetaan osana harmaan talouden torjuntaohjelmaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	2021–2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpiteohjelman 1.3 hankkeelta Tehdään muutoin virkatyönä.	Koulutukset järjestetty. (kyllä/ei) Koulutusten osallistujille kysely seminaarin hyödyllisyydestä tehty. (kyllä/ei)
2.2.2. Korruptionvastaiseen työhön osallistuvilla virkamiehillä ja luottamushenkilöillä on korruption torjunnassa, ennaltaehkäisyssä ja tutkimuksessa tarvittava osaaminen.	Järjestetään erikoissyyttäjäille, poliiseille ja tuomareille sekä rahanpesun selvittelykeskuksen henkilökunnalle suunnattuja erillisiä ja tarpeen mukaan yhteisiä korruptioaiheisia koulutuksia.	Polamk, VKST, OM, KKV, KRP, TIV	2021–2023	Tehdään virkatyönä.	Koulutukset toteutettu. (kyllä/ei) Koulutettujen määrä. Palaute

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Poliisi- ja syyttäjä- organisaatioille järjestään koulutusta korruptioon liittyvän rikoksen tuottaman hyödyn takaisin saamisesta (OECD 4, 5b).	VKST, POHA, KRP, Polamk	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Koulutukset toteutettu. (kyllä/ei) Koulutettujen määrä. Palaute.

2.3. Korruptiotietoisuus poliittisessa toiminnassa

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.3.1. Poliittisten toimijoiden korruptiotietoisuuden lisääminen.	Poliittisille puolueille, uusille kansanedustajille ja muille poliittisille edustajille tarjotaan materiaalia korruptiosta ja sen ilmenemis- muodoista.	Eduskunta, OM	2022–2023	Tehdään virkатыönä.	Materiaali laadittu ja jaettu. (kyllä/ei).
2.3.2. Ministereiden ja keskushallinnon ylempien virkamiesten korruptiotietoisuuden lisääminen.	Selvitetään ja toimeenpannaan tarvittavia toimenpiteitä (esim. menettelysäännöt, koulutus, ohjaus ja neuvonanto, valvonta- ja sanktiomekanismit), joilla ministereiden ja keskushallinnon ylempien virkamiesten	VNK: ministerit VM: ylimmät virkamiehet	2021–2022	Tehdään virkатыönä.	Selvitetty ja toimeenpantu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	korruptiotietoisuutta pystytään lisäämään. (GRECO, kohta 46, 48 ja 65);	VM ja VNK: poliittiset valtiosihteerit ja erityisavustajat (työryhmä)			
	Säädetään menettelyistä, joilla eturistiriitalanteita voidaan ehkäistä ja välttää valtioneuvoston jäsenen siirtyessä toisiin tehtäviin.	VNK	2021–2022	Tehdään virkatyönä.	Säätely voimassa. (kyllä/ei)

2.4. Korruptiotietoisuus yksityisellä sektorilla

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.4.1. Lisätään valtio-omisteisten yritysten työntekijöiden tietoisuutta korruptiosta ja korruption torjunnasta.	Valtio-omisteiset yritykset laativat korruption vastaisen toimintaohjelman ja jalkauttavat sen OECD:n ohjeiden mukaisesti.	VNK (omistajaohjausosasto)	2022	Tehdään virkatyönä.	Valtio-omisteisillä yrityksillä on korruption vastainen toimintaohjelma (%). Jalkauttaminen toteutettu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.4.2. Lisätään kansainvälistä kauppaa harjoittavien yritysten tietoisuutta korruptiosta ja korruption torjunnasta.	Järjestetään kansainvälistä kauppaa tekeville yrityksille suunnattuja vastuullisen liiketoiminnan keskustelutilaisuuksia, joihin sisällytetään osio korruptiosta kansainvälisissä liikesuhteissa, sen seurauksista ja ehkäisykeinoista sekä laaditaan/kootaan ohjemateriaaleja aiheesta. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia rakenteita ja kanavia.	TEM, UM, OM (yhteistyössä Business Finlandin, ja keskeisten elinkeinonelämän etujärjestöjen, yritysten ja muiden relevanttien tahojen kanssa)	2021–2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta. Tehdään muutoin virkatyönä ja yhteistyössä muiden keskeisten tahojen kanssa.	Seminaari järjestetty. (kyllä/ei) Koulutustilaisuuksiin osallistuneille kysely seminaarin hyödyllisyydestä: edellytykset hahmottaa paremmin korruptioilmiötä (kyllä/ei)
2.4.3. Pk-yritysten tietoisuutta lisätään korruptiosta ja sen torjunnasta.	Jatketaan TEM:n laatiman pk-yrityksille suunnatun korruptiontorjuntaoppaan markkinointia yhdessä sidosryhmien kanssa sekä osallistutaan pk-yrityksille suunnattujen koulutuksien ja seminaarien suunnitteluun ja toteuttamiseen.	OM, TEM ja sidosryhmät	2021–2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta. Muutoin tehdään virkatyönä ja yhteistyössä muiden keskeisten tahojen kanssa.	Tietoisuutta lisätty. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.4.4. Kehitysyhteistyörahoitusta saavat yritykset ja muut yksityiset toimijat tietävät, mitä korruptiolla tarkoitetaan ja ymmärtävät korruption haitallisuuden.	Kehitysyhteistyörahoitusta (UM/Finnfund, jne.) saaville yrityksille ja muille yksityisille toimijoille järjestetään koulutusta vastuullisen liiketoiminnan käytännöistä, hyvästä hallinnosta ja valtionavustusten käyttämiseen liittyvistä säädöksistä, ehdoista, rajoituksista ja periaatteista mukaan lukien osuus korruption haitoista, seuraamuksista ja ehkäisykeinoista. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia rakenteita, kanavia ja mekanismeja.	UM / Finnpartnership, yritykset	vuosittain	Tehdään virkатыönä.	Koulutus järjestetty. (kyllä/ei) Koulutukseen osallistujille kysely seminaarin hyödyllisyydestä. (kyllä/ei)
2.4.5. Rakennus- alalla toimivien yritysten työntekijät tietävät, mitä korruptiolla tarkoitetaan ja ymmärtävät sen haitallisuuden.	Järjestetään rakennus- alalla toimiville yrityksille suunnattuja seminaareja, joiden aiheena on korruptio ja kartellit, korruption haitallisuus ja seuraamukset, lisäksi esitellään keinoja korruption ehkäisyyn.	OM, YM, KKV, poliisi, Verohallinto ja sidosryhmät	2021–2023	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta. Tehdään muutoin virkатыönä ja yhteistyössä muiden keskeisten tahojen kanssa.	Seminaarit järjestetty. (kyllä/ei) Seminaarien osallistujille kysely seminaarin hyödyllisyydestä. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.4.6. Rahanpesulain mukaiset ilmoitusvelvolliset ja huolehtimisvelvolliset ymmärtävät mitä korruptiolla tarkoitetaan ja tunnistavat korruption eri ilmenemismuotoja.	Järjestetään rahanpesulain mukaisille ilmoitusvelvollisille ja muille ilmoituksia tekeville tahoille koulutusta korruption tunnistamisen tehostamiseksi.	KRP, AVI:t, OM, Polamk	2021–2023	Tehdään virkatyönä.	Koulutus järjestetty. (kyllä/ei)
2.4.7. Merkittäviä valtionavustuksia saavien tahojen tietoisuutta korruptiosta pyritään lisäämään.	Lisätään korruption torjunnan tietoisuutta siten, että valtionavustuksia saavat tahot tuntevat hyvän hallinnon periaatteet ja avustusten käyttämiseen liittyvät tarvittavat prosessit ja lainsäädännön.	Ministeriöt	2021–2023	Tehdään virkatyönä.	Tietoisuutta lisätty. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
2.4.8. Liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustusharkinnassa arvioidaan, miten järjestöt toteuttavat hyvän hallinnon periaatteita toiminnassaan.	Lisätään liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustusten myöntämiskriteereihin hyvän hallinnon kokonaisuus joka sisältää urheilukilpailujen manipuloinnin (match fixing) vastaiset toimet.	OKM	2021	Tehdään virkатыönä.	Kriteerit otettu huomioon valtionavustusharkinnassa. (kyllä/ei)

3. Läpinäkyvyyden lisääminen

3.1. Läpinäkyvyyden lisääminen viranomaistoiminnassa

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
3.1.1. Hallitusohjelman mukaisesti lisätään päätöksenteon avoimuutta.	Selvitetään ja arvioidaan julkisuusperiaatteen asianmukaisen toteutumisen ja toteuttamisen ongelmakohtia ja niihin vaikuttavia toimia.	OM	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Selvitetty. (kyllä/ei) Tavoitteet saavutettu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
3.1.2. Selvitetään keinoja, joilla ylempiä virkanimitysprosesseja voitaisiin tehdä entistä läpinäkyvimmiksi.	Arvioidaan ylimmän virkamiesjohdon virkanimityspe-rusteita sekä tarkastellaan virkakausten pituutta osana nimitystoimivaltaa ja tarvittaessa päivitetään ohjeistusta. Lisäksi tehdään selvitys virkamieslaissa säädetyn valituskiellon toimivuudesta.	VM	2021	Tehdään virkatyönä.	Selvitetty. (kyllä/ei)
3.1.3. Rajoitetaan ja estetään ennalta tilanteita, joissa valtion virkamiehen siirtyessä pois valtionhallinnosta salassa pidettävää tai julkisuutta muuten rajoittavien säännösten suo-jaamaa tietoa ja siihen liittyvää tietämystä käytettäisiin uu-dessa palvelussuhteessa tai toiminnassa omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahin-goksi.	Erityisen arkaluontoista tai merkittävää taloudellista arvoa omaavia tietoja käsittelevien virkamiesten kanssa laaditaan karensisopimus, jonka perusteella on mahdollista asettaa karenssiaika ennen siirtymistä uuden työnantajan palvelukseen (katso GRECO 5, kohta 82). Selvitetään mahdollisuuksia ulottaa sama käytäntö myös (maa-) kuntien viranhaltioihin.	VM	2022–2023	Tehdään virkatyönä.	Karensisopimuksia laadi-taan ja niihin sisällytetään tietoa mahdollisesta karens-siajasta. (kyllä/ei) Selvitys tehty. (kyllä/ei)

3.2. Läpinäkyvyyden lisääminen poliittisessa toiminnassa

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
3.2.1. Parannetaan päätöksenteon läpinäkyvyyttä.	Valmistellaan ja otetaan käyttöön avoimuusrekisteri (lobbausrekisteri).	Lainsäädäntöehdotus valmistellaan parlamentaarisesti, toimeenpano toteutetaan oikeusministeriön ja rekisteriviranomaisen yhteistyönä.	2020–2023	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke, joka toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Hallituksen esitys annettu. (kyllä/ei)
	Avoimuusrekisteriä koskevan valmistelun yhteydessä huolehditaan siitä, että laadittava hyvä edunvalvontapa sisältää ohjeistusta avoimuuden lisäämiseksi ja eturistiriitatilanteiden torjumiseksi.	Lainsäädäntöehdotus valmistellaan parlamentaarisesti, toimeenpano toteutetaan oikeusministeriön ja rekisteriviranomaisen yhteistyönä.	2021–2023	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke, joka toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Ohjeistus laadittu. (kyllä/ei)
3.2.2. Lisätään ylempien virkamiesten, ministereiden ja erityisavustajien ja erityisavustajien sidonnaisuuksia	Kaikkien ylimpien johtohenkilöiden osalta (ministereiden erityisavustajat mukaan lukien) i) standardisoidaan ja täsmennetään sidonnaisuusilmoituksia koskevien vaatimusten sisältö ja ajankohta; sekä ii) harkitaan mahdollisuutta laajentaa ilmoitusten	VNK: ministerit VM: ylimmät virkamiehet VM, VNK: erityisavustajat	2021–2022	Tehdään virkатыönä.	Toteutettu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
koskevaa avoimuutta.	alaa siten, että niissä annetaan tiedot tietyn kynnyksarvon ylittävistä lahjoista, taloudellisista intresseistä, sivutoimista sekä puolison ja huollettavien perheenjäsenten veloista (jolloin näitä lähisukulaisten tietoja ei välttämättä tarvitse julkistaa) (GRECO 5 kohta 95); lisäksi selvitetään sidonnaisuustietojen tuomista avoimuusrekisterin yhteyteen.				
	Otetaan käyttöön valtioneuvoston lahjarekisteri, johon viedään tiedot ministereiden vastaanottamista lahjoista.	VNK	2021	Tehdään virkатыönä.	Otettu käyttöön. (kyllä/ei)

3.3. Läpinäkyvyyden lisääminen julkisissa hankinnoissa

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
3.3.1. Hankintaprosessia tehdään läpinäkyvämmäksi ja tervettä kilpailua edistetään.	Selvitetään keinoja, joilla edistetään tiedon-saantia suoramankinnoista.	TEM, KKV	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Selvitys ja kehittämissuositukset ovat tehty ja mahdollisuuksien mukaan toteutettu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Selvitetään keinoja, joilla ennaltaehkäistään tehokkaasti osakeyhtiömuotoisissa hankintayksiköissä intressiristiriitilanteita ja sidonnaisuuksia päätöksenteossa.	VM, TEM	2021–2022	Tehdään virkatyönä.	Selvitetty. (kyllä/ei)
	Selvitetään keinoja ja parannetaan hankintayksiköiden tiedonsaantia hankintojen yhteydessä.	VM, OM, TEM	2021	Rahoitus osittain harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 3.1 hankkeelta. Tehdään muutoin virkatyönä	Selvitetty keinoja ja parannettu tiedonsaantia. (kyllä/ei)
	Selvitetään mahdollisuuksia edellyttää sidonnaisuusilmoituksia hankintojen valmisteluun osallistuvilta henkilöiltä tai muita keinoja, joilla eturistiriitilanteita ehkäistään.	VM	2020–2022	Tehdään virkatyönä.	Selvitys tehty. (kyllä/ei)

3.4. Läpinäkyvyyden edistäminen yritystoiminnassa

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
3.4.1. Toimijoilla on mahdollisimman paljon tietoa yritysten velvoitteiden hoitamisesta.	Selvitetään edellytykset julkiselle palvelulle, josta kansalaiset, yritykset ja viranomaiset voivat luotettavasti ja kustannustehokkaasti tarkistaa, että yritykset täyttävät työnantajina ja sopimusosapuolina lakisääteiset velvoitteensa. Julkisen palvelun toteuttaminen edellyttää velvoitteidenhoitotodistukseen sisältyvien yrityksen velvoitteiden hoitoa kuvaavien tietojen säätämistä julkisiksi tiedoiksi.	VM/Verohallinto Toteutetaan osana harmaan talouden torjuntaohjelmaa.	2021–2022	Resursointi harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman määrärahasta.	Selvitys tehty. (kyllä/ei) Velvoitteidenhoito-todistukset säädetään julkisiksi. (kyllä/ei)
3.4.2 Julkisosisteiden yhtiöiden läpinäkyvyyttä lisätään.	Hallitusohjelman mukaisesti arvioidaan julkisuuslain soveltamisalan laajentamista koskemaan julkisen sektorin omistamia tai määräysvallassa olevia oikeushenkilöitä. Arvioinnissa otetaan huomioon ratkaisuvaihtoehtojen markkinavaikutukset ja vaikutukset yritysten kilpailuasemaan.	OM	2021–2023	Tehdään virkistyötä.	Arvio ja mahdolliset muutokset tehty. (kyllä/ei)

4. Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen

4.1. Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen vaali- ja puoluerahoituksessa

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
4.1.1. Edellytyksiä havaita vaali- ja puoluerahoituksen yhteyksiä korruptioon parannetaan.	Selvitetään keinoja, joiden avulla poliittisten paikallisjärjestöjen saaman vaalirahoituksen avoimuutta voitaisiin edelleen lisätä nykyisestä.	Selvitetään parlamentaarisesti.	2020–2022	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke.	Selvitetty. (kyllä/ei)
	Selvitetään tarvetta lainsäädäntömuutokselle, jolla lisättäisiin VTV:lle oikeus saada maksutta tarvittaessa kolmansilta osapuolilta valvonta tai tarkastustehtävän hoitamiseksi välttämättömiä vertailutietoja.	Selvitetään parlamentaarisesti.	2020–2022	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke.	Selvitetty. (kyllä/ei)
	Selvitetään tarvetta mahdolliselle lainsäädäntömuutokselle jonka mukaan, kaikissa muissa kuin kuntavaaleissa ehdokkaana oleville henkilöille tulisi avata erillinen pankkitili käytettäväksi kampanjatilinä ja että ehdokkaalle vaaleissa käytettäväksi osoitetut lahjoitukset tulisi maksaa kyseiselle vaalilille.	Selvitetään parlamentaarisesti.	2020–2022	Valtioneuvoston asettama parlamentaarisesti ohjattu hanke.	Selvitetty. (kyllä/ei)

4.2. Korruptiotapausten paljastumisen edistäminen julkisessa toiminnassa

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
4.2.1. Julkisissa hankintaprosesseissa esiintyvää korruptiivista toimintaa havaitaan tehokkaammin.	Vahvistetaan julkisten hankintojen kanssa työskentelevien henkilöiden osaamista hankintaprosesseista ja hankintalainsäädännöstä lisäämällä koulutusta osana julkisten hankintojen neuvontayksikön toimintaa ja Hankinta-Suomi –hankkeen osaamisen lisäämiseen liittyvien tavoitteiden toteutusta.	TEM, VM	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Osaamista vahvistettu. (kyllä/ei)
	Järjestetään kuntien sisäiselle tarkastukselle tietoisuuden lisäämistä tukevaa koulutusta.	Päävastuu: OM Muut: KKV, VERO, Kuntaliitto, KRP	2021–2023	Resursointi toteutetaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 1.3 hankkeelta.	Koulutusta järjestetty. (kyllä/ei)
4.2.2. Sisäisen tarkastuksen edellytyksiä havaita korruptiota parannetaan.	Laaditaan ja toimeenpannaan valtionhallinnon sisäisille tarkastuksille korruptioriskeihin liittyvät ohjeet, joilla vahvistetaan korruptioriskien tunnistamista.	VM	2022	Tehdään virkатыönä, edellyttää mahdollisesti erillisrahoitusta.	Ohjeet laadittu ja toimeenpantu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Selvitetään ja toimeenpannaan keinoja joilla julkisen sektorin sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta vahvistetaan.	VM	2022	Tehdään virkатыönä.	Selvitetty ja toimeenpantu. (kyllä/ei)
	Selvitetään ja toimeenpannaan keinoja joilla varmistetaan julkisten toimijoiden sisäisen tarkastuksen riittävät tiedonsaantioikeudet.	VM	2022	Tehdään virkатыönä.	Selvitetty ja toimeenpantu. (kyllä/ei)

4.3. Korruptioepäilyistä ilmoittamisen helpottaminen ja ilmoittajien suojelun parantaminen

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
4.3.1. Tuotetaan tietoa ilmoittajan suojelua koskevan EU-direktiivin täytäntöönpanosta.	Laaditaan ohjeistus ilmoituskanavista, ilmoittamiskäytännöistä ja ilmoittajien suojelusta.	OM	2022–2023	Haettu rahoitusta sisäisen turvallisuuden rahastosta. Tehdään muu- toin virkатыönä.	Ohjeistus laadittu ja julkaistu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Järjestetään ilmoittamista ja ilmoittajien suojelua koskevaa yleistä viestintää, neuvontaa ja ohjeistusta sekä koulutuksia ilmoituksia vastaanottaville ja käsitteleville sekä suojeluun osallistuville viranomaisille ja yrityksille.	OM, ulkoinen ilmoituskanava	2022–2023	Tehdään virkatyönä.	Koulutukset järjestetty. (kyllä/ei)
4.3.2. Virkamiesten havaitsemien korruptioepäilyjen ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle tehostetaan.	Selvitetään mahdollisuutta velvoittaa virkamiehiä ilmoittamaan oman toimintansa yhteydessä havaitsemastaan lahjusrikosepäilyistä toimivaltaiselle viranomaiselle (OECD 3, xi).	VM	2021–2023	Tehdään virkatyönä.	Selvitys tehty. (kyllä/ei)
	Tehdään selvitys julkisten valvontaviranomaisten roolista, toimintatavoista ja työkaluista, tavoitteena vahvistaa niiden riippumattomuutta suhteessa valvottaviinsa sekä edistää oma-aloitteista ilmoittamista esitutkintaviranomaisille korruptioon liittyvistä havainnoista.	VM	2021–2022	Tehdään virkatyönä.	Selvitys tehty. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Selvitetään virkavastuun laajentamista kuntien ja valtion enemmistöomisteisten yhtiöiden toimintaan.	OM ja VM	2020–2021	Rahoitus VN TEAS-hankkeelta.	Selvitys toteutettu. (kyllä/ei)

4.4. Ulkomaisen lahjonnan tunnistamisen ja paljastamisen tehostaminen ja kansainvälinen korruption vastainen työ

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
4.4.1. Viranomais-ten kykyä tunnistaa korruptiota parannetaan.	Viranomaiset laativat ulkomailla toimivalle henkilöstölleen ohjeistusta korruption tunnistamisesta ja siitä, miten tulisi toimia, kun korruptiota havaitaan.	Ministeriöt	2021	Tehdään virkатыönä.	Laadittu. (kyllä/ei)
	Ulkoministeriö laatii ohjeistusta kaikille ulkomaille lähetetyille virkamiehille; ohjeissa tulee edellyttää ulkomaisesta lahjonnasta ilmoittamista, antaa tietoa eri raportointikanavista sekä ohjeistaa, kuinka ulkomaista lahjontaa voi havaita (OECD 4, 1a).	UM	2021	Tehdään virkатыönä.	Laadittu. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
	Lisäksi Suomen edustustot seuraavat asemamaidensa korruptiotilannetta osana laajempaa toimintaympäristöä ja arvioivat sen vaikutusta Suomen toimintaan maassa.				
	Kehitysyhteistyön suunnittelussa, toimeenpanossa ja seurannassa kehitetään olemassa olevia riskienhallintaohjeistuksia ja prosesseja, jota tukee vuoden 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla valmistuva kehitysyhteistyön riskienhallintapolitiikka.	UM	2021	Tehdään virkistyönä.	Ohjeistuksia kehitetty. (Kyllä/ei)

5. Korruption torjuntaan liittyvän lainsäädännön toimivuuden selvittäminen ja kehittäminen

5.1. Varmistetaan että korruption torjuntaan liittyvä lainsäädäntö on riittävän tehokasta, tarkoituksenmukaista ja että siinä toteutuvat oikeusturvan vaatimukset

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulukus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
5.1.1. Kriminalisointia koskeva arviointi ja tarvittavat muutokset.	Annetaan eduskunnalle vaikutusvallan kauppaamisen kriminalisointia koskeva lainsäädäntöehdotus.	OM	2021–2023	Tehdään virkатыönä.	Hallituksen esitys annettu. (kyllä/ei)
	Yhteisöosakon rahamäärää korotetaan (OECD 4, 4c).	OM	2021–2022	Tehdään virkатыönä.	Yhteisöosakon rahamäärää korotettu. (kyllä/ei)
	Selvitetään tulisiko Rikoslain 30 -luvun elinkeinotoiminnan lahjusrikoksia koskevaa sääntelyä muuttaa sitten, että viranomais-toimintaan ja elinkeinotoimintaan liittyvät lahjusrikossäännökset olisivat nykyistä lähempänä toisiaan.	OM	2022–2023	Toimenpide edellyttää lisärahoitusta. Taloudelliset vaikutukset selvittävää.	Selvitetty. (kyllä/ei)
	Selvitetään nykyisen sääntelyn riittävyys kilpailumanipulaation torjunnassa.	OM	2022–2023	Toimenpide edellyttää lisärahoitusta. Taloudelliset vaikutukset selvittävää.	Selvitys valmistunut. (kyllä/ei)

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
5.1.2. WB-direktiivin täytäntöönpano.	Ilmoittajan suojelua koskevan EU-direktiivin täytäntöönpano.	OM	2020–2023	Tehdään virkautena.	Lainsäädäntö voimassa. (kyllä/ei)
5.1.3. Ministerivastuujärjestelmän mahdollisten kehittämistarpeiden selvittäminen.	Selvitetään ministerivastuujärjestelmää koskevan sääntelyn mahdollisia kehittämistarpeita. (mm. GRECO 5, kohta 109).	OM ja VNK yhteistyössä	2022–2023	Toimenpide edellyttää lisähoitusta.	Selvitys valmistunut. (kyllä/ei)
5.1.4. Tehokas rikoshyödyn takaisin-saanti lahjusrikosasioissa.	Selvitetään oikeuskäytännön valossa, nyky-sääntelyn toimivuutta rikoshyödyn takai-sinsaannissa lahjusrikosasioissa (mm. OECD 4, 5a).	OM, ao. viranomaiset	2021–2023	Tehdään virkautena.	Varmistettu. (kyllä/ei)

6. Korruptioon ja sen torjuntaan liittyvän tutkimuksen edistäminen

6.1. Korruptioon liittyvän tutkimustiedon lisääminen ja hyödyntäminen

Tavoite	Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Päävastuu Muut tahot	Aikataulukutus (täytäntöön pantu)	Resurssi	Täytäntöönpanon arviointi
6.1.1. Toteutetaan tutkimushankkeita, joiden kautta saadaan tietoa korruption luonteesta ja levinneisyydestä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.	Toteutetaan korruption mittaamista ja tunnistamista edistävä hanke sekä hyödynnetään hankkeen tuloksia kansallisen korruption mittaamisessa ja tunnistamisessa.	OM, TEAS-hanke	2022–2023	Rahoitus VN TEAS-hankkeelta.	Tutkimukset toteutettu ja tiedot analysoitu ja hyödynnetty. (kyllä/ei)
	Toteutetaan yhteispohjomainen tutkimushanke korruption ja rahanpesun yhteyksistä kansainvälisessä liiketoiminnassa.	Pohjoismaiden ministerineuvosto, OM, Polamk	2021–2022	Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa.	Selvitys tehty. (kyllä/ei)
	Toteutetaan lahjusrikosten todisteluvaatimusanalyysi ja kansainvälinen vertailu.	OM	2021–2022	Rahoitus VN TEAS-hankkeelta, rahoitus hyväksytty 5.11.	Toteutettu. (kyllä/ei)

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVESTO
valtioneuvosto.fi
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN: 978-952-383-556-6 PDF

ISSN: 2490-0966 PDF